

ת"פ 20448/10/16 - מדינת ישראל נגד האדי עסאלה, מועתז עסאלה, רושדי עסאלה

בית המשפט המחוזי בחיפה
ת"פ 20448-10-16 מדינת ישראל נ' עאסלה ואח'

בפני
בעניין: כבוד השופט יחיאל ליפשיץ
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. האדי עסאלה
2. מועתז עסאלה באמצעות בא כוחם עו"ד כנעאנה
3. רושדי עסאלה באמצעות בא כוחו עו"ד סאהר פאר (ס. ציבורית)

הנאשמים

גזר דין

כללי

גזר דין בעניינם של נאשמים אשר שדדו מפעיל של בית הימורים באיומי חפץ הנחזה לאקדח ותוך התזת גז מדמיע והפעלת אלימות. הנאשמים הורשעו, עפ"י הודייתם, בעובדותיו של כתב אישום מתוקן וזאת במסגרת הסדר טיעון שכלל את תיקונו של כתב האישום אך לא כלל הסכמות לעניין העונש.

הנאשמים תושבי הישוב עראבה. הנאשם 1 יליד 1997; הנאשם 2 יליד 1994; והנאשם 3 יליד 1988. נטען, כי בתאריך 18.9.16 סמוך לשעה 03:00 הגיעו השלושה לעסקו של ש.ד., יליד 1960 (להלן: **המתלונן**, או- **נפגע העבירה**) המפעיל עסק של מכונות הימורים באזור התעשייה בכרמיאל כשהם מצוידים בחפץ הנחזה לאקדח (להלן: **האקדח**) וכן במיכל גז מדמיע.

הנאשמים ביקשו את המתלונן להיכנס לעסק אך הלה סירב. בהמשך, בסביבות השעה 03:15, יצא המתלונן את העסק לעבר רכבו, וכאשר חזר לעסק המתינו לו הנאשמים ברחבה שבסמוך לכניסה לעסק, ביקשו ממנו להיכנס לעסק אך הלה סירב לכך וטען כי בשל תקלה במכונות ההימורים, המקום סגור.

בשלב זה, הוציא הנאשם 2 ממכנסיו של נאשם 1 את האקדח, אחז בו ביד אחת ובידו השניה תפס את ידו של המתלונן והורה לו לרדת על ברכיו אך המתלונן סירב לעשות כן. במקביל, אחז הנאשם 1 בידו האחת במיכל הגז ובידו השניה תפס בידו השניה של המתלונן.

הנאשמים 1 ו 2 גררו את המתלונן תוך שהם אוחזים בידי ובחולצתו וכן כונו לעברו את האקדח ואת הגז המדמיע. במקביל, נטל הנאשם 1 את הטלפון הנייד של המתלונן והכניסו לכיסו. בכל אותה עת, עמד הנאשם 3 בסמיכות לנאשמים 1 ו 2 ולמתלונן. בהמשך, גררו הנאשמים 1 ו 2 את המתלונן בכח לעבר דלת הכניסה

לעסק בעודם מכוונים לעברו את האקדח ואת הגז המדמיע.

בסמוך לדלת הכניסה לעסק, ריסס הנאשם 1 גז מדמיע לעבר פניו של המתלונן והאחרון פתח את דלת הכניסה לעסק. הנאשמים 1 ו 2 דחפו את המתלונן לתוך העסק והנאשם 1 דרש את כספו של המתלונן. אותה עת שהה הנאשם 3 סמוך לפתח הכניסה לעסק והציב מיכל (ג'ריקן) כדי למנוע את סגירת הדלת. המתלונן ניסה לקחת מכשיר חשמלי שהונח על שולחן בעסק ואז כיוון הנאשם 2 את האקדח לעבר פניו של המתלונן והנאשם 1 לקח את המכשיר מידו של המתלונן, אחז בחולצתו של המתלונן, כיוון לעבר פניו את הגז המדמיע וגרר את המתלונן לתוך העסק. בשלב זה נטל הנאשם 2 את מיכל הגז לידי, כיוונו לעבר ראשו של המתלונן וכן החזיק בפלג גופו העליון של המתלונן בעוד שהנאשם 1 פתח את הקופה בה החזיק המתלונן סכום כסף שלא פחת מ ₪ 5,000 ונטל את הכסף.

במהלך האירוע לעיל, ביקש המתלונן כי הנאשמים יניחו לו מאחר והוא סובל ממחלת לב ואינו חש בטוב, אולם אלה לא נעתרו לבקשתו והנאשם 1 אף השיב לו שימות.

בנוסף, ביקש המתלונן מהנאשמים שיחזירו לו את מכשיר הטלפון, אולם נאשם 1 זרק את המכשיר לרצפה והנאשמים עזבו את המקום כשהשלל בידיהם.

על בסיס העובדות לעיל, הורשעו הנאשמים בעבירה של שוד בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 402(ב)+29 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977.

תסקירי שירות המבחן

הנאשם 1 הינו בן 19, סיים 12 שנות לימוד ועד למעצרו עבד בעבודות שונות. שירות המבחן ציין כי הלה התחבר לנוער שוליים וניסיונות הוריו להציב גבולות להתנהגותו השולית לא צלחו. עוד הפנה שירות המבחן לעברו בעבירות שונות מבית המשפט לנוער. הנאשם לקח אחריות על מעשיו אך צוין כי הוא הפחית מאחריותו והשליך אותה באופן חלקי לעבר הנאשם 3 אשר לדבריו הוביל את האירוע. שירות המבחן התרשם מהנאשם כמי שגדל במסגרת משפחתית מרובת ילדים ובעייתית אשר התקשתה להציב לו גבולות. עוד צוין כי הנאשם מאופיין בנוקשות מחשבתית ובקושי בזהויו מצבי סיכון, לצד קווי אישיות תוקפניים והרסניים וקושי להכיר באחריות. צוין כי מדובר במי שהינו חסר מוטיבציה ובשללות לשינוי דפוסי התנהגות בעייתיים ולכן לא הובאה המלצה טיפולית בקהילה. לנוכח האמור לעיל, ובשל הסיכון הכרוך במצבו, הומלץ על ענישה קונקרטיה ומוחשית בדרך של מאסר בפועל לצד בחינת הליך טיפולי במסגרת שב"ס במידה והנאשם יבטא נכונות להליך כזה.

הנאשם 2 הינו בן 22, רווק, נעדר עבר פלילי, אשר סיים 10 שנות לימוד ומאז השתלב בעבודות שונות. הנאשם לקח אחריות מילולית על מעשיו אך השליך חלק ממנה לעבר הנאשם 3 שלדבריו יזם את האירוע. שירות המבחן התרשם מאדם צעיר אשר גדל במסגרת בעייתית, נעדרת דמויות סמכותיות מכוונות, בעל דימוי וביטחון עצמי ירודים וכוחות אגו חלשים שמתקשה לקבל מרות ויתקשה לאורך זמן לתפקד באורח נורמטיבי. עוד צוין כי מדובר במי שנעדר בשלות רגשית ומתקשה בויסות דחפיו. לנוכח חוסר ההבנה למצבו והעדר נכונות לבחון את קשייו, מחד, וכן ההצגה החיצונית החיובית שמסר, שנעדרת קשר עם המציאות, נמנע שירות המבחן מהמלצה טיפולית והומלץ על ענישה מציבת גבולות במסגרת המאסר.

הנאשם 3 הינו בן 28, רווק, נעדר עבר פלילי, אשר סיים 11 שנות לימוד. לאחר מכן, שיחק כשנה בקבוצת כדורגל וכן עבד בעבודות שונות עד לפני כשנה. הנאשם טען לבעיות רפואיות שונות והכחיש כי הוא סובל מבעית הימורים. הנאשם הודה במיחוס לו אך צוין כי הוא נטה לצמצם את מעורבותו וטען כי נוכחותו בזירה היתה אקראית. גם נאשם זה טען כי הוא נגרר אך בניגוד לטענת הנאשמים 1 ו 2 שטענו כי הוא זה שגרר אותם, טען הנאשם 3 כי הוא נגרר והושפע משום הלחץ שהופעל עליו על ידי הנאשמים 1 ו 2. שירות המבחן

ציין כי הנאשם התקשה לגלות הבנה מעמיקה לחומרת מעשיו. שירות המבחן התרשם כי מדובר במי שגדל במערכת משפחתית שהתקשתה להוות עבורו מסגרת מצבית גבולות והנאשם הינו בעל כוחות אגו חלשים ונעדר יכולת תובנה ומודעות למעשיו. משום מאפייני אישיותו לעיל, וכן בשל הסיכון להישנות התנהגות עוברת חוק מצדו, לא הובאה המלצה טיפולית בקהילה והומלץ על ענישה קונקרטיה ומוחשית בדמות מאסר בפועל לצד בחינת הליך טיפולי במסגרת המאסר במידה והנאשם יגלה נכונות לכך. אציין, כי שירות המבחן יצר קשר עם המתלונן והלה מסר כי טרם האירוע לא פגש בנאשמים ולגבי האירוע מסר כי מדובר היה באירוע טראומטי והוא הביע חשש לחייו.

ראיות הצדדים לעונש

מטעם המאשימה הוגשו כראיות לעונש דיסק ובו תיעוד מצלמות האבטחה שתיעדו (הן מחוץ לבית העסק והן בתוך העסק) את מהלך כל האירוע (ת/2).

עוד הוגש פלט הרשעותיו הקדומות של הנאשם 1 (ת/1). הלה נדון בבית המשפט לנוער בגין עבירות שבל"ר משנת 2014 ונדון בשנת 2016 (ללא הרשעה) לפסילה; וכן נדון בבית המשפט לנוער בגין עבירות רכוש (עבירות מ 2013 ו 2014) ונדון בשנת 2014 למאסר על תנאי ושל"צ. הנאשמים לא הביאו ראיות לעונש.

טיעוני המאשימה לעונש

המאשימה הפנתה לחומרת מעשי הנאשמים וכן לנסיבות המחמירות שעולות במקרה דנן:

- החבירה יחדיו כדי לשדוד אדם מבוגר שנמצא בנחיתות מספרית;
- ההצטיידות המוקדמת והשימוש בחפץ שנחזה להיות אקדח כדי לאיים על המתלונן;
- ההצטיידות המוקדמת והשימוש בתרסיס הגז - שהותז לעבר פניו של המתלונן;
- הנקיטה באלימות כלפי המתלונן בעצם דחיפתו לעבר העסק ובתוך העסק;
- המשך מעשי הנאשמים כלפי המתלונן חרף תחנוניו של האחרון ואמירתו שהוא סובל ממחלת לב - אמירה שזכתה לאמירה "שימות" מצד הנאשם 1. מעשים אלה מצביעים, כך נטען, על מידת אכזריותם של הנאשמים.

המאשימה הפנתה לערכים שנפגעו במקרה דנן והם השמירה על שלומו בריאותו ובטחונו של הפרט, כמו גם על רכושו. נטען שמידת הפגיעה בערכים אלה היתה גבוהה.

המאשימה הפנתה לפסיקה התואמת, לשיטתה, את פרטי המקרה:

כך, בע"פ 1178/14 מ"י נ' מיכאלישוילי, 23.6.14 נדון עניינו של מי ששדד יחד עם אחר חנות תכשיטים. האחר החזיק בידו אקדח צעצוע ואף היכה בעזרתו על ראשו של בעל החנות עד שאקדח הצעצוע נשבר. בנוסף, הורשע הנאשם בעבירות נלוות אחרות הקשורות לנהיגה ללא רישיון באופנוע עמו הגיע למקום. בית המשפט המחוזי קבע מתחם של בין 6 ל 50 חודשים וגזר עליו עונש של 40 חודשי מאסר ורכיבי ענישה נוספים, בשים לב לעברו המכביד של הנאשם (ובכלל זאת עבירת שוד קודמת בגינה ריצה 24 חודשי מאסר וכן ומאסר על תנאי שהיה בר הפעלה בזמן ביצוע העבירה) ולנוכח הפגיעה הגופנית והנפשית הקשה שנגרמה לקורבן העבירה והוכחה בראיות. על רקע זה החמיר בית המשפט העליון בעונשו של הנאשם וגזר עליו 52 חודשי מאסר, בציינו כי "**עבר פלילי זה, בצירוף חומרת עבירת השוד בנסיבות מחמירות ומתחם הענישה שנקבע ביחס אליה, שעליהם עמדנו, מחייבים השתת עונש מאסר מרתיע וכזה שישקף בצורה הולמת את העבירה ונסיבות ביצועה**".

בע"פ 1312/16 מ"י נ' מטר, 6.11.16 נדון עניינם של שני נאשמים ששדדו, יחד עם אדם נוסף שזהותו לא התבררה, סניף בנק כשהם מצוידים בכלי נשק. השלושה נכנסו לסניף הבנק שהמה אדם, ירו מספר פעמים

במספר כלי נשק, איימו על העובדים כדי שיפתחו את הכספת ונקטו באלימות. בית המשפט המחוזי קבע מתחם של בין 3 ל 7 שנות מאסר וגזר עליהם (לשניהם עבר פלילי מכביד ואחד הורשע בעבירת שוד) 4 שנות מאסר. בית המשפט העליון קיבל את הערעור על קולת העונש והפנה, בין היתר, לנסיבות המקרה כפי שהובאו בתמצית לעיל, לעברם המכביד, לקבלת אחריות חלקית בלבד מצדם והחמיר את עונשם ל 5.5 שנות מאסר בצינו כי: **"המשיבים ביצעו עבירות חמורות אשר פגעה בערכים מוגנים רבים ומעשיהם גרמו נזק של ממש - אף אם לא הביאו לפגיעות קשות יותר. בנוסף, מעבר לפגיעה בעובדי הבנק, בלקוחותיו ובקניינם של אלה שכספם נגנב, נפגעה גם תחושת הביטחון הכללית, וכבר נפסק כי על בית המשפט להטיל עונשים מרתיעים במקרים כגון דא, כחלק מהמאבק בתופעת עבירות השוד . . בהקשר זה יש לזכור כי נשיאת נשק, כשלעצמה, טומנת בחובה פוטנציאל סכנה לשלמות החיים, הגוף והנפש ולביטחון הציבור, לא כל שכן כאשר נעשה שימוש של ממש בנשק בנוכחות לקוחות ועובדים, לרבות ילדים, וכל זאת בטבורו של יישוב ולאור יום (ראו והשוו: ע"פ 107/08 אלמהדי ע'ית נ' מדינת ישראל, בפסקאות 14-15 (3.2.2010)). למעשים של המשיבים נלווית חומרה יתרה עקב התכנון המוקדם וההצטיידות בציד הדרוש לצורך הגשמת התכנית העבריינית. נוכח האמור, הרי שענייננו במעשה שוד המצוי ברף גבוה של חומרה".**

בע"פ 3079/16 פלג ולינסקי נ' מ"י, 27.12.16 נדון עניינם של שניים ששדדו סניף דואר וכן חנות נוחות בהפרש של מספר ימים כשהם מצוידים באקדח צעצוע. אחד מהמערערים היה נעדר עבר פלילי בעוד שלשני היה עבר פלילי בעבירות רכוש. עלה כי האירועים בוצעו בין היתר על רקע התמכרותם לסמים. בית המשפט התייחס לכל אחד מהמעשים כאירוע נפרד וקבע מתחם (לגבי כל אירוע) בין 30 ל 46 חודשים. העונש הכולל שנגזר על הנאשמים היה 54 חודשי מאסר לנאשם נעדר העבר פלילי ו 60 חודשי מאסר (וכן הפעלת מאסר על תנאי) למי שהיה לחובתו עבר פלילי. בית המשפט העליון הקל בעונשם של המערערים והפחית 6 חודשים מעונשו של כל אחד מהם (היינו, 48 ו 54 חודשי מאסר) בשים לב שהמעשים בוצעו ללא אלימות פיסית ממשית, לנוכח העובדה שעשו שימוש "רק" בנשק צעצוע ומשום הרקע למעשיהם (התמכרות לסמים ולא רדיפת בצע).

על רקע כלל האמור לעיל, טענה המאשימה למתחם ענישה שבין 3 ל 6 שנות מאסר . לעניין העונשים בתוך המתחם לעיל, עתרה המאשימה לקביעת עונשים "ברף העליון של מתחם הענישה" (ר' עמ' 15, שורה 3) מבלי לנמק מדוע יש לעשות כן.

טיעוני הנאשמים לעונש

מטיעוני ב"כ הנאשמים 1 ו 2 לעונש ניתן היה להבין כי לשיטתו, מתחם העונש ההולם צריך לנוע ממספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות ועד עונש מאסר לתקופה ממושכת יותר. בהקשר לנסיבות ביצוע העבירה, נטען לעובדות שלא נכללו בכתב האישום המתוקן ולכן לא התרתי את הדבר. כך, לדוגמה, נטען כי האירוע החל לאחר שהנאשם 3 הפסיד כספים בבית ההימורים והוא זה שיזם ו"גרר" את הנאשמים 1 ו 2 לאירוע. מאליו יוצא שלא אתן לטיעונים אלה כל משקל. אפנה בהקשר זה, לדוגמה, לאמור בע"פ 7349/14 מ"י נ' פלונית, 14.5.15 שם צוין כי: **"כאשר נאשם מודה בעובדות ובנסיבות במסגרת הסדר טיעון וכתב האישום מתוקן בהתאם - שומה על הערכאה הדיונית להביא בחשבון רק את אותן עובדות ונסיבות שפורטו בכתב האישום המתוקן ושבהן הודה הנאשם לצרכי הסדר הטיעון. אל לו לבית המשפט להביא במניין שיקוליו, בבואו לגזור את הדין, עובדות ונסיבות שלא נכללו בכתב האישום שבו הודה הנאשם במסגרת הסדר הטיעון".** עוד אפנה בנדון למאמרו של השופט מוחמד עלי "על סדרי דין וראיות בדרך לקביעת מתחם עונש הולם", הפרקליט נד(1), 19.

עוד נטען, כי אין להשוות בין שוד של מקום המשמש להימורים כבמקרה דנן, הפועל שלא כחוק וגוזל כספים מאוכלוסיה חלשה, לבין שוד של מקום "רגיל". אקדים ואציין כי גם טיעון זה אינו טיעון בעיני. זכותו של קורבן העבירה במקרה דנן לביטחון והגנת גופו, כבודו ורכושו אינה פחותה מכל קורבן עבירה אחר.

ב"כ הנאשמים 1 ו 2 הפנה לסדרה ארוכה יחסית של גזרי דין בהם נגזרו על נאשמים במקרי שוד, הדומים לשיטתו למקרנו, שם נגזרו עונשים שכללו מאסר לריצוי בעבודות שירות. איני סבור שיש ללמוד מאותם מקרים לענייננו וזאת בעיקר משום שבאותם מקרים חרג בית המשפט לקולא ממתחמי העונש ההולם וזאת משיקולי שיקום ומשום נסיבות קונקרטיות שאינן מתקיימות בענייננו (ר' לדוגמה, האמור בת.פ. (מחוזי י-ם) 1304-05-14 מ"י נ' ה'לר, 1.4.15; ת.פ. (מחוזי חיפה) 60753-07-14, מ"י נ' שניידמן, 2.6.16).

בנוסף, טען ב"כ הנאשמים 1 ו 2 כי מידת האלימות שהופעלה על ידי הנאשמים לא היתה גבוהה וגם הסכום שנשדד לא היה משמעותי.

לגבי העונש בתוך המתחם, הפנה ב"כ הנאשמים 1 ו 2 ללקיחת האחריות מצד הנאשמים בעצם הודייתם במיוחס להם בפתח משפטם. עוד הפנה ב"כ הנאשמים 1 ו 2 לגילם הצעיר של הנאשמים - הנאשם 1 הינו בן 20 שנים והנאשם 2 בן 23 שנים. שניהם לא ריצו מעולם עונש מאסר והנאשם 2 הינו נעדר עבר פלילי. נטען, שהשתתף מאסר בפועל על נאשמים שכאלה תביא לפגיעה קשה ולכן יש להסתפק במקרה דנן בענישה מידתית. ב"כ הנאשם לא התעלם מעברו הפלילי של הנאשם 1 אך הפנה לכך כי מדובר בהליכים שהתנהלו בבית המשפט לנוער ואין מדובר בעבר משמעותי. עוד הפנה ב"כ הנאשמים 1 ו 2 לכך כי השניים היו במעצר מאחורי סורג ובריח תקופה לא מבוטלת ולאחר מכן שהו בתנאים מגבילים ולכן יש מקום להתחשב בכך בהקשר למשך המאסר.

ב"כ הנאשם 3 טען בתחילת דבריו כי התסקיר שנערך בעניינו של מרשו לא סיפק תמונה מלאה ומעמיקה דיה אודות הנתונים הרלוונטיים. כך, צוין שנטילת האחריות החלקית לה נטען בתסקיר בעניינו של הנאשם 3 נובעת מחלקו הפיזי בעת ביצוע המעשים וזאת כעולה מעובדות כתב האישום המתוקן (לא נקט באלימות פיזית כלפי המתלונן). לכן שגה שירות המבחן בציינו כי הנאשם לא לקח אחריות על מעשיו שלו. ב"כ הנאשם אף הפנה לכך כי הקביעה שנכונותו של הנאשם להליך טיפולי הינה מילולית בלבד, אף היא שגויה שכן לא הוצע לו דבר ממשי בהקשר זה.

לעניין נסיבות ביצוע העבירה, נטען כי משהושמטה מכתב האישום המתוקן עבירת הקשר, לא ניתן לראות כנסיבה לחומרה את התכונן שבמעשי הנאשמים.

עוד נטען כי המתחם בעניינו של הנאשם 3 צריך להיות שונה מזה שייקבע בעניינם של הנאשמים 1 ו 2. הדבר הינו נגזרת של חלקו השונה מהותית, כך נטען, מחלקם של השניים הראשונים - מדובר במי שלא נקט באלימות פיזית כלפי המתלונן, לא החזיק בידו חפץ הנחזה לאקדח או מיכל גז מדמיע ומאליו יוצא שלא עשה בכלי כזה או אחר שימוש במהלך האירוע. חלקו התמצה בכך שעמד ליד דלת העסק. לכן, מידת האשם שלו פחותה מזו של הנאשמים 1 ו 2.

לכן, נטען כי הרף התחתון של מתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם 3 צריך להיות מאסר שיכול וירוצה בעבודות שירות. ב"כ הנאשם 3 הפנה למספר גזרי דין בהקשר זה. כפי שציינתי בהקשר לפסיקה אליה הפנה ב"כ הנאשם 1 ו 2, גם הפסיקה אליה הפנה ב"כ הנאשם 3 אינה רלוונטית לענייננו. בחינת נתוני ההליכים אליהם הפנה ב"כ הנאשם 3 העלתה כי מדובר במקרים שונים וקלים מהותית מעניינם של הנאשמים. כך, לדוגמה בת.פ. (מחוזי חיפה) 29130-02-15 מ"י נ' תיתי, 20.1.15 (בטעות צוין בפרוטוקול מספר המ"ת שהינו 29164-02-15) מדובר היה בחטיפת תיק מהולכת רגל. גם יתר המקרים שהובאו נגעו לנסיבות עובדתיות קלות, נסיבות אישיות חריגות, או שילוב של השניים.

גם ב"כ הנאשם 3 הפנה להשלכות מאסר בפועל על אנשים צעירים שלא ריצו מעולם עונש מאסר .
שלושת הנאשמים הביעו צער על מעשיהם ומסרו כי הם מעוניינים להמשיך בחייהם.

דין ומסקנות

העיקרון המנחה בענישה הוא עקרון ההלימה, היינו קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו; ובקצרה, העונש הראוי לעבריין ייגזר ממידת אשמו ומחומרת מעשיו. תיקון 113 הגדיר את ההיררכיה בין שיקולי הענישה, וזאת לפי הסדר הבא: הלימה, שיקום, הגנה על שלום הציבור, הרתעה אישית והרתעת הרבים. בעוד שיקול ההלימה הוא שיקול גמולי; יתר השיקולים הינם שיקולים תועלתניים (ולהרחבה בהקשר זה ר' את מאמרו של כב' השופט עמי קובו, "**מבחן הולם למערכת המשפט**", ירחון הסניגור ינואר 2014 עמ' 76).

לצורך קביעת מתחם העונש ההולם, שהינו במתחם נורמטיבי אובייקטיבי, יש לשקול את הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בערך זה; מדיניות הענישה הנהוגה; ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה. יודגש, כי המתחם מתייחס למקרה קונקרטי ולא ניתן לקבוע מראש מתחם על פי העבירה בלבד (ור' בנדון, לדוגמה, האמור ברע"פ 4088/13 **אחמד הדרי נ' מ"י**, 11.6.13; ע"פ 8641/12 **סעד נ' מ"י**, 5.8.13; ע"פ 1323/13 **חסן ואח' נ' מ"י**, 5.6.13).

בע"פ 1127/13 **גברזגיי נ' מ"י**, 15.1.14 נקבע, בהקשר לעבירת השוד, כי: "**הערך החברתי שנפגע מביצוע עבירת שוד הוא כבודם, חירותם ורכושם של המתלוננים - קורבנות העבירה וביטחונם של הציבור, יכולתו הממשית לחיות את חייו, ולהלך ברחובות ללא חשש**".

עוד נקבע כי: "**תקיפת הזולת וגזילת רכושו בכוח, מטביעה חותם טראומטי על הקורבן, תהיה מידת האלימות שהופעלה עליו אשר תהיה**" (ע"פ 8823/13 **אלהוזייל נ' מ"י**, 6.11.2014).

בענייננו, מידת הפגיעה בערכים החברתיים לעיל, לנוכח נסיבות האירוע כפי שתוארו לעיל, הינה בדרגה בינונית - גבוהה, וזאת בעיקר משום החבירה והפעילות בצוותא, והשימוש בחפץ הנחזה להיות אקדח וכן בתרסיס הגז וכן בהפעלת האלימות כלפי קורבן העבירה.

בע"פ 4204/07 **סויסה נ' מ"י**, 23.10.08 צוין, בהקשר לעבירות השוד באופן כללי, כי: ". . . **התופעה של שוד אזרחים תמימים בצהרי היום היא מן התופעות הקשות שהפכו נפוצות במקומותינו והן "מחייבות ענישה מחמירה שתבטיח עקירת דפוס התנהגות זה, הפוגע בביטחון האישי של הציבור"** (ע"פ 1803/07 **אברמוב נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (טרם פורסם, 27.5.2007)**; ראו גם ע"פ 3069/05 **מדינת ישראל נ' אבוטבול (טרם פורסם, 2.8.2006)** . . .").

יש לזכור כי קשת המקרים (והחומרה) בעבירות השוד למיניהן הינה רחבה והדבר משליך לעניין העונש. כך, בע"פ 772/13 **יחיא נ' מ"י**, 29.6.14 צוין כי: ". . . **יש לזכור כי קיימת קשת רחבה של מעשי שוד אפשריים הנבדלים זה מזה בנסיבותיהם ובמדרג חומרתם. מידת הפגיעה בערכים החברתיים, וכך גם מדיניות הענישה הנהוגת, תלויים, אפוא, בנסיבותיו הקונקרטיות של מעשה השוד וחומרתו. מכאן החשיבות היתרה בבחינת כל מעשה שוד ושוד לגופו . . .**"

השוד בענייננו בוצע, כאמור לעיל, לפנות בוקר במקום מבודד. הנאשמים, שהינם בחורים צעירים וחסונים חברו כנגד אדם בודד וחלש לעומתם כשהם מצוידים בחפץ הנחזה להיות אקדח וכן בתרסיס גז. השלושה נקטו כלפי קורבן העבירה באלימות מילולית ופיזית - תחילה אחזו בידו והורו לו לרדת על ברכיו, לאחר מכן גררו אותו לתוך העסק כשהם מכוונים לעברו את ה"אקדח" וכן תרסיס הגז. במהלך האירוע רוסס גז לעבר פניו של קורבן העבירה וה"אקדח" כוון לעבר פניו. משהתלונן קורבן העבירה שהוא אינו חש בטוב וכשצוין כי הוא חולה לב זכה למענה "שימות".

האירוע כולו צולם במצלמות האבטחה של העסק וניתן להתרשם כי הנאשמים לא חסו על קורבן העבירה. עוד אפנה, לדוגמה, לכך כי ריסוס הגז לעבר פניו של האחרון היה מיותר לחלוטין גם לנוכח מטרת השלושה והיא בצע כסף. מנגד, ולו ביחס למקרים אחרים, מידת האלימות שננקטה כלפי המתלונן לא היתה ברמה גבוהה (איש מהם לא גרם לו חבלות) והדבר עומד, באופן יחסי - ויחסי בלבד - לזכותם.

איני יכול לקבל את טיעון ב"כ הנאשם 3 כי המתחם בעניינו צריך להיות נמוך מזה של הנאשמים 1 ו 2 משום שחלקו הפיסי התמצה רק בשמירה על פתח דלת העסק. אכן, המתחם צריך לשקף את מידת האשם של כל נאשם ונאשם וישנם מקרים בהם יהיה מקום לקבוע מספר מתחמים לגבי מספר נאשמים, הגם שהורשעו באותן עבירות (ור' בהקשר זה האמור בע"פ 6052/13 פאיז נ' מ"י, 10.4.14; ע"פ 8465/14 כרכי נ' מ"י, 24.8.15). ואולם, הדבר הינו נגזרת של מידת האשם ולא בהכרח מחלקו הפיזי, במובנו הצר, של כל נאשם. במילים אחרות, הגם שייטכנו מקרים בהם מידת האשם תהיה שונה, וזאת בין היתר כנגזרת של חלקו הפיסי, יהיו גם מקרים בהם אשמו של נאשם מסוים יהיה גבוה יותר חרף העובדה שחלקו הפיסי קטן יותר. כך לדוגמה, אשמו של נאשם מבוגר יכול שיהיה גבוה מזה של נאשם צעיר יחסית (ור' בהקשר זה את ס' 40ט' (א) (6) לחוק העונשין). כמו כן, בחינת מעשיהם של הנאשמים בעניינו (ואין כצפייה בסרטונים כדי לעשות כן) מלמדת כי שלושת הנאשמים פעלו כ"יחידה אחת" כאשר תפקיד מרכזי במעשיהם היה שמירה על הכניסה לעסק כדי לוודא שאיש אינו מגיע - תפקיד אותו מילא הנאשם 3. הלה נטל חלק בחלק הראשון של האירוע כאשר שלושת הנאשמים הקיפו את קורבן העבירה בצורה מאיימת וכן עמד מרחק מטרים ספורים מחבריו כאשר היו בתוך העסק ותקפו את המתלונן. לכן, מדובר במי שלא רק נכלל ב"מעגל הפנימי" של מבצעי העבירה, אלא גם מבחינה מוסרית ולעניינו - מבחינת האשם שדבק בו - חלקו זהה לשותפיו.

לעניין רמת הענישה הנוהגת, אפנה לפסיקה אליה הפנתה המאשימה והובאה לעיל. אכן, חלקה נגע למקרים חמורים או רבים מעניינו, אך ניתן ללמוד ולגזור למקרה הנדון. ככלל, סבורני שהמקרה שלפנינו חמור ממקרי שוד סניפי בנק או סניפי דואר, אשר מתרחשים על פי רוב על ידי נאשם בודד, בשעות היום וכאשר בסניף נמצאים על פי רוב מספר נוכחים. במקרנו, נמצא קורבן העבירה בשעה 03:00 לפנות בוקר, יחיד מול 3 בחורים חסונים שהפעילו כנגדו אלימות. המקרה שלפנינו אף שונה ממקרי "שוד רחוב", חמורים לכשעצמם, בהם חוטפים מבצעי העבירה, ברמת אלימות כזו או אחרת, את חפציהם של ההולכים בשטח ציבורי ונמלטים לאחר "מגע" קצר יחסית. במקרה דנן וכאמור לעיל, הוכנס קורבן העבירה לתוך חדר ונאלץ לשהות עמם פרק זמן שנראה בעיניו ודאי כנצח כשהוא מנותק מהעולם החיצון. עוד יש לאבחן בין מקרים בהם פעל נאשם לבדו אל מול מקרים בהם פעלו מספר נאשמים בצוותא.

לנוכח האמור לעיל, אני קובע את מתחם העונש הראוי בין 2.5 ל 5 שנות מאסר.

לעניין העונש המתאים לגבי כל נאשם ונאשם בתוך המתחם לעיל, אפנה להודיית הנאשמים בעובדות כתב האישום המתוקן. חרף האמור בתסקירים שקשה לומר שהינם חיוביים (אך גם אינם שליליים במובהק) אתייחס להודייתם כנטילת אחריות מלאה וכנה.

עוד אפנה לכך כי הנאשמים 2 ו 3 הינם נעדרי עבר פלילי וגם הנאשם 1, חרף עברו, מעולם לא נדון למאסר גם לא בעבודות שירות. שלושת הנאשמים (ובמיוחד הנאשמים 1 ו 2) הינם אנשים צעירים וגם נתון זה עומד באופן מסוים לזכותם. ניתן היה לדוק פורתא בין הנאשמים - להחמיר באופן יחסי בעניינו של הנאשם 1 משום עברו וכך גם להחמיר באופן יחסי עם הנאשם 3 משום שהוא מבוגר במספר שנים מחבריו. כפי שלא סברתי שיש לאבחן בין הנאשמים לעניין אשמם, כך איני סבור שיש לעשות זאת גם בהקשר לקביעת העונש בתוך המתחם. שלושת הנאשמים פעלו כ"יחידה אחת", נתוניהם דומים, ולו בקירוב, ולכן עליהם לשאת באותו עונש.

סוף דבר

אני גוזר על כל אחד מהנאשמים את העונשים הבאים:

• 33 חודשי מאסר.

מתקופת המאסר בעניינו של הנאשם 1 יש לנכות את התקופות הבאות בהן שהה במעצר בגין תיק זה: מתאריך 28.9.16 ועד 11.10.16; מתאריך 13.10.16 ועד 23.11.16; ומתאריך 19.1.16 ועד 20.1.16.

מתקופת המאסר בעניינו של הנאשם 2 יש לנכות את התקופות הבאות בהן שהה במעצר בגין תיק זה: מתאריך 28.9.16 עד 10.10.16; מתאריך 13.10.16 ועד 30.11.16; ומתאריך 1.1.17 ועד 9.2.17.

מתקופת המאסר בעניינו של הנאשם 3 יש לנכות את התקופות הבאות בהן שהה במעצר בגין תיק זה: מתאריך 28.9.16 ועד 10.10.16; מתאריך 13.10.16 ועד 14.12.16; וכן מתאריך 10.2.17 ועד 12.2.17.

• הנני דן כל אחד מהנאשמים למאסר לתקופה של 10 חודשים, וזאת על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע.

• הנני דן כל אחד מהנאשמים למאסר לתקופה של 5 חודשים, וזאת על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור עבירת אלימות או רכוש מסוג עוון.

• קנס בסכום של 2,500 ₪ או חודש מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד לתאריך 1.9.17.

• כל אחד מהנאשמים ישלם פיצוי לקורבן העבירה בסכום של 5,000 ש"ח. הפיצויים ישולמו עד לתאריך 1.8.17. המאשימה תעביר למזכירות את פרטי קורבן העבירה תוך 30 יום מהיום.

הנאשמים יתייצבו לריצוי מאסרם בבית מעצר קישון בתאריך 20.4.17 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשות כל אחד מהם תעודת זהות או דרכון.

על הנאשמים לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס, טלפונים: 08-9787377, 08-9787336.

תנאי השחרור בהם היה נתון כל אחד מהנאשמים ימשיכו לחול עד להתייצבות לתחילת ריצוי העונש.

המזכירות תשלח עותק מגזר הדין לשב"ס וכן לממונה על הפיקוח האלק' (במידה ומי מהנאשמים עצור באיזוק אלק').

זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט העליון.

ניתן היום, כ"א אדר תשע"ז, 19 מרץ 2017, בהעדר הצדדים.